

Syvemmälle! -podcast – jakso 5. ”Kohti tähtiä!”

JS (toimittaja Juho Sarkkinen)

JK (Oulun Arktos Ry:n puheenjohtaja Jussi Kantola)

JS: Tervetuloa pureutumaan pintaa syvemmälle kanssamme, arvon kuulija. Kuuntelet Oulun kaupunginkirjaston podcastia nimeltään Syvemmälle! Podcastimme perimmäinen ajatus on esitellä, käsitellä lähemmin kaikkea sitä, mitä ihmiskulttuuri on iloksemme tuottanut. Tällä kertaa kanssanne kaukoputken linssiä kiillottaa Juho Sarkkinen.

Tähdet ja taivaankappaleet ovat askarruttaneet meitä jo tuhansien vuosien ajan. Ne kiihdyttävät mieliämme ja innostavat, mutta herättävät myös levottomuutta, pelkoa ja ulkopuolisuuden tunnetta. Kun kylmät tähdet tuijottavat meitä menneisyydestä, mielen valtaa kosminen yksinäisyys. Niskat kipeinä ovat taivaita tarkkailleet useiden sukupolvien ajan niin taiteilijat, tieteilijät kuin tavan kansakin. Tähdistä on mitattu etäisyyksiä, niiden avulla on navigoitu maailman merillä ja niistä on pelätty tulevan sanomattomia kauhuja sekä edistyneitä sivilisaatioita, jotka mahdollisesti orjuuttaisivat meidät rautanyrkkinsä alle. Tähdet siis herättävät tunteita, puolesta ja vastaan.

Tähtien tarkkailu on harrastuksena varsin perinteikäs. Sen aloittaminen on helppoa ja halpaa. Tarvitaan vain pimeät illat, kirkas taivas ja aimo ripaus seikkailumieltä, niskalihasten ohella. Mutta mikä eteen, kun halutaan edetä tähtiharrastuksessa askelta pidemmälle? Päätimme ottaa yhteyttä Oulun Arktos ry:hyn, joka on Oulua kotipaikkanaan pitävä tähtitieteen harrastajien yhdistys. Eräs lokakuinen ilta hiippailin kannettavan nauhurini kanssa Oulun Puolivälinkankaan vesitornille, jossa sijaitsee Oulun Arktoksen tähtitorni. Seuraavassa auralisessa muistumassa kanssani keskusteleo Oulun Arktos ry:n puheenjohtaja Jussi Kantola. Luodaanpa katse kohti menneisyyttä, kohti tähtiä.

(Lähetys siirtyy Puolivälinkankaan vesitornille)

JS: Syvemmälle!-podcast on saapunut tänne puolivälinkankaan vesitornille, joka toimii myös Oulun Arktos Ry:n tähtitornina. Olenko oikeassa, Arktos Ry:n puheenjohtaja Jussi Kantola?

JK: Kyllä, täällä ollaan. Mielikintien päässä, tähtitornin lämpiössä ja katotaan, käydäänkö sitten vielä tuolla varsinaisessa tähtitornissa katolla.

JS: Odotan tätä innolla. Pakko myöntää, että lämpiö ei ehkä ole oikea sana tälle, täällä on hieman viileä, mutta kestämmehän sen.

JK: Kyllä, se kuuluu harrastuksen kuvaan.

JS: Mikä on Oulun Arktos ry?

JK: Oulun Arktos on tähtiharrastajien yhdistys, viralliselta nimeltään tähtitieteellinen yhdistys Oulun Arktos Ry. Ja se on tosiaankin tällainen harrasteyhdistys, sinänsä itsenäinen, mutta toki läheisissä tekemisissä Ursan kanssa. Meillä on tähtitorneja ja tähtinäytäntöjä ja me harrastamme yhdessä tähtitiedettä.

JS: Miten sinä alun perin innostuit tähtitieteestä ja tähtiharrastuksesta?

JK: Itellä se varmaan lähtee ihan syntymäkodista. Vanhemmat oli biologeja, eli luonnontieteilijöitä, eli sitä kautta meillä oli semmoinen pieni luonnontieteellinen kirjasto jo kotona. Ja sieltä Valittujen Palojen ja muiden vastaavien sivuilta löytyi galakseja planeettoja ja maailmankaikkeus. Ja se imas ekan kerran mukaan jo ennen, kuin olin oppinut lukemaan. Niin siinä tuli ehkä ensimmäisen kerran ihastuttua. Ja sitten tuli kaikkea muuta. Ja muistan, että yhtenä kesänä, isä oli biologian opettaja ja hoiti Paltamon lukion omaa kirjastoa, niin se toi sieltä sitten Tähdet ja Avaruus -lehtiä sieltä muovikassillisen mulle kesäloman alkuun. Ja mulla menikin se kesä sitten yllättävän nopeaan ja odotellessa että syksyllä alakaa illat pimenemmään ja pääsee oikiasti kättelemään. Se oli yks kierros, sitä kesti ehkä vuoden sitä semmosta harrastusintoa. Sitten päädyin siitä fysiikkaa opiskelemaan ja sitten sitä kautta tähtitiede on tavalla tai toisella ollu mielessä tai kiinnostuksen kohteena vähän niinku aina, tai koko ajan. Sitten viimeisin leimahdus tapahtu tuossa 2010 paikkeilla, kun innostuin tähtivalokuvaamisesta. Sitä harrastelin aktiivisesti viitisen vuotta ainakin.

JS: Mulla on vähän sellanen käsitys, että viimeisen viiden vuoden aikana ois tähtitieteitä käsitelty uutisoinnissa aika runsaasti. Ja tuntuu, että kiinnostus tähtitieteitä ja tähtiharrastusta kohtaan ois kasvanut. Olen muun muassa kuunnellut Ursan mainiota podcastia aiheesta, ja tänä koronakeväänä tuntui, että näitä tähtiinkatselijoita olisi löytynyt täältä Oulustakin. Mikä on oma näkemyksesi tähän? Et onko tää alkanu kiinnostamaan?

JK: Yhdyn tuohon näkemykseen silleen, että on ollu paljon mielenkiintoista, merkittävää, näyttävää uutisointia. Ligon ja Virgon painovoima-aaltohavainnot, tai tapahtumahorisonttiteleskoopin kuva mustasta aukosta, Space X:n rakettilaukasut. On paljjon niinku semmosta oikeaa kehitystä alalla, semmosta näkyvää kehitystä lyhyessä ajassa tullu nytten, se on varmaan yks syy. Ja sitten toki niinku koronakeväässä, korona-aikana, niin ihmisillä on vähän enemmän aikaa ja ehkä vähän tylsempää ja tulee mentyä vaikkapa sitten ulos kättelemään.

JS: Mikä sun mielestä on hyvä lähtökohta alkaa harrastamaan tähtien tarkkailua tai tähtitieteitä? Sehän on kuitenkin suhteellisen halpa aloittaa, tarvitaan vain hyvät niskat ja selkeä taivas. Ja mielellään pimeyttä runsaasti.

JK: Kyllä. Pimeyttä toki tarvitaan, mutta harrastaa voi kyllä ihan kaupungistakin. Oon itsekin kuvannut jopa tähtiä Tuirasta ja Välivainiolta ja oululainen JP Metsävainio tunnetaan maailmanlaajuisesti siitä, että se on kuvannut aivan Oulun ydinkeskustasta todella näyttäviä tähtivalokuvia. Mun mielestä se hyvä lähtökohta harrastuksen aloittamiseen on se kiinnostuu siitä. Tavallaan että se kysymys herää, että mitä nuo pisteet tuolla on ja miks ne on siellä, niin silloin siitä luultavasti saa eniten. Mutta se on vaikia sanua, koska tiian, ja oon itekkin kokenut sen, että tähtivalokuvat on vaan kauniita. Niitä on vaan oikiasti hieno katella omasta mielestä ja vaikei aatteliskaan, että mitä kaikkia siellä on, tai onko siellä elämää ja näin edelleen. Niin, sitä voi harrastaa kovin monella tavalla.

JS: Oma kiinnostus heräsi tänä keväänä, kun Venus-planeetta oli erittäin valoisana tuolla iltataivaalla ja välillä aamulla myös, siitähän oli ihan uutisointiakin.

JK: Kyllä.

JS: Se herätti mielenkiinnon, ja aloin itse pänttäämään tähtikuvioita ja yrittämään tunnistaa niitä keskustan valosaasteessa. Onko tässä Oulun ympäristössä mitään tiettyjä tähtibongauskohteita, joita osaisit suositella?

JK: Oon monesti lähettänyt ihmisiä Kiimingin ja Sanginjoen suuntaan. Siellä on ehkä lähimpänä semmoinen, että alakaa olla nimenomaan itään ja eteläänkin katottaessa riittävän pimeää, silleen ihan ok. Mutta valitettava tosi asia on se, että ne semmoset todella pimeät paikat, niin ne alakaa olla aika vähissä. Tai

sanotaan että ne on kaukana, niihin pitää saada melekeen se 50 tai 100 kilsaa etäisyyttä lähimpään isoon asutus- tai laskettelukeskukseen, jotta se maisema olis niin sanotusti koskematon.

JS: Eräs sellainen kohde, jota olen itse yrittänyt bongata kaupungissa, on Linnunrata. Muista nähneeni ikinä Oulun kaupungin keskustan, tai keskustan liepeillä, Linnunrataa. Kuvistahan se näyttää tutulta tietysti, sehän on semmonen, joka on ehkä tatuoitu meidän kollektiiviseen alitajuntaan.

JK: Kyllä.

JS: Jos ajatellaan linnunrataa, se on hieno sellainen sumumainen jana, joka jatkuu taivaalla. Onko mahdollista nähdä kaupunkialueella muun muassa Linnunrataa tai muita hivenen haastavampia bongauskohteita?

JK: Se on mahdollista, ja nimenomaan nyt syksyllä, ennen kuin lumi tulee, niin se on mahdollista. Eli mä nään hyvänä iltana, kun astun tossa Välvainiolla takapihalle, niin mä pystyn näkemään sen siitakin, ainakin jos antaa silmien tottua. Eli ihmisellä on pimeänäkö, joka saavutetaan jopa puolen tunnin pimeässä oleskellulla. Se tarkoittaa sitä, että periaatteessa ei saa ees tulitikun raapasusta tulla valoa silmiin, koska se resetoit heti sen pimeäadaptaation. Mutta silleen jos on 5 minuuttia, 10 tai 15 tai 30 minuuttia pimeässä, niin se syvenee tai paranee koko ajan se pimeäadaptaatio. En nyt ihan pysty sanomaan, tai no kaupungin keskustassa sitä ei pysty oikeen saavuttamaan sitä adaptaatiota kunnolla, että sieltä se ehkä ei näy, mutta jo Välvainiolta tai tästä Puolivälinkankaan vesitornilta, niin se on kyllä havaittavissa ainakin jos tietää mitä etsii ja miltä se näissä olosuhteissa näyttää. Mutta toki siinä on sitten valtava ero, et jos mä mökillä astun sisältä terassille ilman pimeäadaptaatiota, niin se näkyy suorastaan räikeästi. Havaintopaikoilla on valtavastikin eroa siihen, että mitä voit ylipäättään nähdä. Mut joo, me havaitaan tähtinäytöksissä säännönmukaisesti Orionin suurta kaasusumua, Andromedan galaksia, tämmösiä niinku sinällään kirkkaimpia himmeitä kohteita, mutta kuitenkin kohteita, joita periaatteessa niitä hyvin vaikiasti näkee kaupunkiolosuhteissa paljain silmin, kaukoputki tarvitaan sillon jo. Vaikka sinällään näistäkin mainituista kohteista on paljain silmin havaittavissa siellä taivaalla, mutta sit vaaditaan periaatteessa sitä pimeämpää havaintopaikkaa.

JS: Jos mietitään välineistöä mitä tarvitaan, tässä käytiin hyvin lävitse se, että hyvä paikka, silmät ja tosiaan niskaahan tässä kysytään, mutta jos aiotaan astua ehkä askel pidemmälle, niin mikä Jussi sinun mielestäsi on semmonen väline- tai varustetaso, mikä on ihan meidän kaikkien maallikoiden saavutettavissa? Että voimme alkaa havainnoimaan vähän paremmin.

JK: Kiikarit, koska ne löytyy monista talouksista, useimmista talouksista varmaan. Ne voi olla vanhatkin kiikarit, niiden ei tarvi olla parhaat tai tähtituunatut kiikarit, vaan ihan vaan kiikarit, karkeasti sanottuna valovahvistimet siihen silmille, niin heti näkyy lisää. Ja sitten tietenkin kun se suurennos tulee mukaan, niin näkyy myöskin ne vähän eri tavalla. Kiikarit on varmaan ensimmäinen, joka kannattaa napata mukaan, sitten kun on kattonut kyllikseen paljain silmin. Siitä sitten kaukoputkiin, voi käyttää lintukaukoputkea tai olemassa olevaa kalustoa, mutta tähtiharrastukseen tarkoitettuja kaukoputkia, niin niitä voi alkaa ettimään hintaluokasta noin 200 euroa ylöspäin. Yleisesti ottaen niin ei ehkä kannata aivan niihin halvimpiin markettipaketteihin mennä, niille halavoille hinnoille on syy ja selitys. Mutta käytettynä 200 eurosta ylöspäin, ja uutenakin neljälläsadalla, alkaa saada jo semmosta kalustoa, jonka käyttöikä on jo periaatteessa kymmeniä vuosia tai elämän mittainen. Me monesti suositellaan semmosta noin 10 tuumaista, 10 tuuman peilillä, eli 25 senttisellä peilillä, mikä on sinällään jo aika iso, varustettua Dobson-mallista, tai Dobson-ripustuksella varustettua, Newton-kaukoputkea. Semmosia saa hintaluokassa alle viissataa kuitenkin niin, niitä löytyy kun vähän etsii tai tilaa Ursalta, niillä pystyy havaitsemaan kaikkea. Et se on sen jälkeen oikeastaan omista kyvyistä, ja siitä mitä keksii katsoa, kiinni. Toki se havaintopaikka näissäkin, kaukoputki on aivan yhtä herkkä sille valosaasteelle, ku ihmissilmäkin.

JS: Mikä on mielestäsi nyt syksyllä sellainen havaintokohde, johon meidän kannattaisi silmämme ja katseemme kääntää?

JK: Mars on varmaankin tällä hetkellä, varsinkin nyt seuraavan viikon ja vielä toisenkin viikon, varmaan se ihan ehton ykkönen, kun se on nyt mukavasti korkealla silloin korkeimmillaan, se taitaa olla tällä hetkellä jossain yhen tai kahen välillä yöllä, kun se on etelässä korkeimmillaan. Sanotaan että se ylittää meridiaanin, etelämeridiaanin. Se on kaukana horisontissa, mikä tarkoittaa että kaukoputkikuvat siitä on vähemmän väreileviä, kuin jos se on aivan tavallaan just puiden yläpuolella tai vielä matalalla, jolloin väliin jää enemmän ilmakehää, joka vääristää sitä kuvaa. Ja lisäksi Mars on tällä hetkellä lähestymässä oppositiotaan, joka saavutetaan muistaakseni noin viikon päästä, eli se kirkkaimmillaan nyt tässä. Vissiin pari päivää sitten se oli lähimmillään Maata, eli ollaan semmosessa aurinkokunnan hetkessä, jossa Mars on parhaimmillaan täältä Maasta katsottuna. Eli sinne ehtomasti kaukoputkia, se nähtävissä heti auringonlaskusta, tuolla itäisellä taivaalla ja liikkuu siitä sitten etelään yön mittaan. Myöskin Jupiter ja Saturnus näyttävät, valitettavasti vielä lähellä niitä puita tai horisonttia, eli eivät nouse kovin korkealle ja kauhian teräviä kuvia ei voi ehkä odottaa, mutta Jupiterista voi nähdä ne ekvatoriaalivyöt, Saturnuksesta voi nähdä, tai näkeekin, ne renkaat. Aivan kauheimmat puurokelit pois lukien, voi ne renkaatkin vielä jäädä näkemättä, mutta semmoset hiirenkorvat siinä planeetan ympärillä voi havaita. Saturnus ja Jupiter on vielä lähellä siellä taivaalla, mikä tekee siitä havainnoinnista silläkin tavalla mielenkiintosta, että sää voit ensin kattoo Jupiteria ja todeta, että siellä on kiekkomainen kohde ja se on selvästi erinäköinen, kuin äsken katsottu tähti ja sitten siitä kun kääntää kaukoputken Saturnukseen, niin ne renkaat erottuu tai tavallaan tulee hahmotetuksi, että tossa on ne renkaat. Se saattaa olla, varsinkin huonolla kelillä, yllättävä se Saturnus-näkymä, eli se ei ole niin selkeä se rengas, kuin välttämättä valokuvissa. Mutta on siellä.

JS: Kun havainnoi planeettaa paljaalla silmällä, se näyttää tavallaan tähtimäisenä objektina. Pikkasen ehkä epäsäännöllisen näköinen, jos miettii Venusta, jota katsoin tuossa keväällä, niin hyvin semmoinen... Mielenkiintoinen. Eihän sitä tähdeksi luullut, mutta näyttää hieman tähdeltä.

JK: Kyllä joo, monella tapaa ne ovat juurikin tähtimäisen näköisiä, se merkittävin ero oikeestaan useimmissa havaintotilanteissa on se, että planeetat ei tuppaa tuikkimaan meidän silmille, mikä johtuu siitä, että valonsäde, se ei oookkaan enää vain yksi äärettömän ohut valonsäde, niinku noista kaukasemmista tähdistä. Kun ne planeetat on riittävän lähellä meitä, niin sieltä tulee sitten planeetan kiekolta valoa, eli tavallaan valoputki. Elikä vaikka yks siinä valoputkessa kulkevista valonsäteistä kimpoaakin ilmakehän takia vähän jonnekin eri suuntaan ja on sillä tavalla aiheuttamassa sen tuikahduksen, niin vieressä tulee kuitenkin samaan aikaan fotoni, joka pitää sen kuvan vakaana sun silmälle sitten siinä. Eli se tuikkimattomuus on yks tämmönen tunnusmerkki aurinkokunnan kappaleille tuolla taivaalla. Ja toinen on sitten se, että ne on vähän kirkkaampia. Kaikki, varsinkin Venus ja Mars, Jupiter, jopa Saturnus, Saturnus nyt alkaa olemaan silleen, että on kirkkaampiakin tähtiä, mutta nämä muut, niin ne ovat poikkeuksellisen kirkkaita ja ovat aiheuttaneet, ja edelleenkin aiheuttavat aina välillä, kysymyksiä, noh kysymyspalstoilla, että mitä minä näin, oliko se ufo. Ne on huomiota herättäviä, silmiin pistäviä.

JS: Joo, säikähdin työmatkalla, kun näin Venuksen tietoisesti ensimmäistä kertaa. Luulin, että kyseessä on jonkin meille vieraan elämän havainto taivaalla. Mut se oli tosiaan komea toi Venus nyt keväällä ja se herätti tosi paljon mielenkiintoa, muun muassa lehdistössä ja muistan että tv-ohjelmassakin käsiteltiin Venusta. Miten tää tieteen popularisointi ja tää viime aikoina saatu mediahuomio on sun mielestä tähän tähtiharrastuksen profiiliin? Mainitsit tuossa ennen kuin alettiin nauhoittamaan, että Youtube-kanavien määrät, jotka käsittelevät tähtitiedettä ja -harrastusta, on kasvaneet räjähdysmäisesti viimeisen viiden vuoden aikana.

JK: Joo, tämä on se oma kokemus. Että siellä internetin puolella sisällöntarjonta ja tarjoajien lukumäärä on tosiaan kasvanut voimakkaasti. Miten se on vaikuttanut, sitä on ehkä vähän vaikea arvioida jo ihan senkin

takia, että se on niin tuore ilmiö. Ne vaikutukset saattaa tulla tässä vaikka sitten seuraavankin viiden vuoden aikana.

JS: Tosiaan, kun Syvemälle!-podcast on Oulun kaupunginkirjaston ikioma kirjastopodcast, niin mennään suosikkiaiheeseemme, eli kirjallisuuteen ja muihin hengentuotoksiin. Onko, Jussi, sinulla joku suositus meidän kuulijoillemme, että mikä ois semmonen kirja, josta ois kiva aloittaa? Tai mikä saattais mahdollisesti kiinnostaa ihan maallikkoa tähtitiedettä ajatellen?

JK: Ihan ekana tulee mieleen, aivan siis yliopiston oppikirja, Tähtitieteen perusteet. Ei ehkä semmosen kirjana, jota tarvii alakaa heti lukemaan tai miettimään, että milloinka minä tämän tentin, mutta se on mun mielestä mukava kirja sen takia, että siinä on kaikki yksien kansien välissä. Siinä mielessä kaikki, että kaikki tärkeät osa-alueet käyään läpi, tarkemmin kuin tarvittekaan, silloin kun ollaan vasta harrastuksen tai alan alussa, mutta se on yks kiva. Sitten tykkäsin paljon siitä, olikohan sen nimi ihan vaan Astronomy, suomennettukin versio taisi olla Astronomy, eikä Astronomia. Semmonen iso kuvakirja, jossa jätetään yhtälöt vähän vähemmälle, se on siis pohjimmiltaan selittävä, kuvaileva teos, jossa on paljon aivan niinku... Maailman parhaita kuvia erikseen kerätty siihen, elikkä todella kauniilla kuva-aineistolla tehty massiivinen teos, raskas teos, jota myytiin halvalla vielä ainakin muutama vuosi sitten kirjakaupoissa. Ja sitten tähtikartastot, tai itse ainakin pidän tähtikartastoista. Eli suosittelen niitä, se kuitenkin kuuluu harrastuksen alkuvaiheisiin opetella se tähtitaivas ja missä päin on mikäkin tähtikuvio tai mitä näkyy etelässä mihinkin vuodenaikaan. Ja samaan hengenvetoon, tai samaan kirjapinoon, voi laittaa kuukartan, koska kuu on kuitenkin useimmille harrastajille yks ihan niistä ensimmäisistä kohteista, johon se kaukoputki käännetään ja sielläkin näkyy heti sitten kaikenlaista ja niillehän on kiva alkaa antamaan nimiä.

JS: Ainakin tuolta OUTI-kirjastojen kokoelmista löytyy varsin kattavasti näitä URSA:n tähtikartastoja. Niitä on tosi kiva lukea, niissä on myöskin, monesti kerrotaan kivoja yksityiskohtia näistä tähtikuvioista ja etäisyyksistä ja tarkempaa teknistä tietoa. Onko sulla näkemystä, kun viime vuosina on tullut paljon tällaisia selittäviä teoksia, kokoomateoksia, tähtitieteestä. Tulee mieleen Neil DeGrasse Tysonin Tähtitiedettä kiireisille nuorille ja Tähtitiedettä kiireisille, jotka on aika lainattuja teoksia. Stephen Hawkingin teoksistahan otetaan jatkuvasti uusia painoksia... Ja Valtaoja on Suomessa semmonen nimi, joka tuntuu olevan aina lainaajien huulilla. Onko sulla sieltä jotain suositusta tai näkemystä tällasiin populaareihin, selittäviin teoksiin?

JK: No kyllä mää Valtaojan teoksia vois suositella kaikkia. Ne on niissä omissa skoopeissaan, tai niinku että mitä milloinkin käsitellään, aivan ehattomasti laadukkaita, sujuvia, helppolukusia, erinomasia silleen niinku suomalainen tähtitiedekirjallisuus, tai tiedekirjallisuus laajemminkin, on mun mielestä äärimmäisen laadukasta. Enqvist, nyt en muista sen jyvaskyläläisen professorin nimeä tähän hätään, mutta hänellä oli aivan erinomainen teos suhteellisuusteoriasta ja Einsteinista. Oikeestaan ite suosittelisin ensin tutustumaan näihin kotimaisiin ja sitten voi kattoo ulukomaisiakin. Tarkoitus niissä kaikissa on hyvä, se on sitten joskus omissa mietteissäni pohdin sitä, että kuinka tarpeellista tässä vaiheessa on edelleenkin valistaa ihmisiä pimeän energian hypoteeseista tai tämmösistä ensimmäisistä ajatuksista siitä, että millä niitä havaintoja selitetään. Eli monesti populaarikirjallisuudessa on pakko mennä sen myyvän ehdoilla, ja valitettavasti tieteessä se tuntematon, eli myyvä, on oikeastikin tuntematonta. Eli me voijaan kirjottaa kirjoja pimeästä energiasta, tietämättä siitä oikeasti paljon mitään. Ja tämä taas on sellanen juttu, että tavallaan alan harrastajalle, tai alaan perehtyneelle, niin se rajanveto siitä, että missä hypätään tietämisestä spekulointiin, niin se on tavallaan selvää, tai se on ainakin helpompaa. Mutta sitten puhtaasti maallikkovinkkelistä, niin se voi olla hyvinkin vaikeaa. Itsellä on semmonen pieni epäily semmoseen ylettömään wau-efektin tavoitteluun. Onko se loppupeleissä hyödyksi, vai onko siitä jopa enempi haittaa? Näyttää kuitenkin siltä, että tässä maailmassa se ei mene niin, että ne oikeaksi todistetut tai oikeat ajatukset menestyy, vaan niinku huonotkin ajatukset voivat menestyä ja levitä.

JS: Spekulaatio myy ja tunne on nykyään totuutta. Kirjastolaisena kiinnitin huomion, kun avasit tämän teidän Arktoksen kirjastokaapin, niin voitko kertoa, että mikä tämä Arktoksen kirjasto on ja miten siihen pääsee käsiksi?

JK: No Arktoksen kirjasto on semmoinen yhdistyksen, nyt jo yli 60-vuotisella taipaleella kertynyt kirjasto. Siellä on ehkä enemmän, sanotaanko nyt vaikka 1980-luvulta lähtien noita niteitä tuolla. Siellä on kohtuullinen otos Ursan julkaisuja, Ursan tietokirjoja, Tähdet ja Avaruus -lehteä löytyy vuosikerroittain. Sitten näitä edellämainittuja tähtikartastoja tai perusteoksia vähän laidasta laita. Ja siihen pääsee käsiksi sillä tavalla, että liittyy yhdistykseen, sitä pääsee kattomaan ja pääsee ottamaan luettavaa lainaan.

JS: Jussi Kantola, mikä on henkilökohtainen suosikkisi taivaankannen kappaleista? Mitä tykkäät tarkastella ja palaat siihen kerta toisensa jälkeen?

JK: Mietin, mutta mietin vain muodon vuoksi. Niitä on periaatteessa vain kaksi. Nämä ei valitettavasti oo kellekkään ees yllätyksiä, mutta kyllä ne on Kuu ja Andromedan galaksi. Kuu puhtaasti siksi, että se on se taivaankappale, joka on meitä lähimpänä, niin siksi me nähdään siitä rikkain pinta, tai rikkain kuvio, kun me sitä tarkkaillaan. Kaikkein eniten voidaan pohjimmiltaan laskea niitä yksityiskohtia tai antaa niitä nimiä Kuulle. Mut sitten varsinkin sen tähtivalokuvausharrastuksen kautta, niin Andromedan galaksi, koska se on niinku se on yks isoimpia ja kirkkaimpia tämmösiä syvän taivaan kohteita taivaalla, niin se on ensimmäinen, mihin mennään ja aika monelle siitä tulee sitten rakas, että siihen palataan. Tietenkin sitten tähtikuvaus on semmosta teknistä urheilua, välineurheilua suorastaan, niin se on semmoinen verrokkikohde. Että heti kun sä oot muuttanut sitä kuvauskalustoas tai -tekniikkaas, niin se yks semmoinen, jota käydään testaamassa, että mitäs nyt tulee. Mutta muutenkin kohteena aivan fantastinen omaan makuun, siitä näkee syntyviä tähtijoukkoja ja siitä pystyy hahmottamaan koko suuremman kokonaisuuden, missä tietenkin rajautuu vasta siihen omaan galaksiin, tai toiseen galaksikokonaisuuteen, kokoiseen juttuun. Siinä ne on, Andromedan galaksi ja Kuu. Ja Jupiter.

JS: Ehkä on hyvä päättää näihin kuviin ja tähtitieteellisiin tunnelmiin täällä Puolivälinkankaan vesitornissa. Ehkä menemme hissillä nyt yläkertaan, mutta minä olen Juho Sarkkinen, minä kiitän ja seuranani oli Jussi Kantola, kiitos Jussi.

JK: Kiitos.

(lähetyks loppuu)